

ДЕННИК

Газета ПАТ «Хмельницькобленерго» • № 7-8 (179-180), серпень 2012 року

Про відзначення Дня Незалежності України

Витяг із НАКАЗУ № 272-к від 21.08.2012 року

24 серпня 1991 року Верховна Рада України урочисто проголосила незалежність України та створення самостійної Української держави.

Незалежність стала найвеличнішим надбанням довгого і тернистого шляху, який пройшов наш народ до самоутвердження, до здобуття свого права на свободу. Вона визначила майбутнє України як держави і українців як європейської нації, відкрила широкі можливості для духовного розвитку, економічного зростання і добробуту кожного громадянина.

Нелегкою дорогою своєї новітньої історії Українська держава вийшла до двадцять першої річниці своєї незалежності. Ці роки засвідчили любов українського народу до рідної землі, вірність його духовним заповітам наших батьків, споконвічне прагнення до свободи та національної єдності. Повсякденна невтомна праця нашого народу відкрила нашій державі шлях до динамічного поступу в економічній та соціальних сферах.

Працівники ПАТ «Хмельницькобленерго» докладають максимум зусиль для задоволення потреб споживачів електроенергії, виконання своїх виробничих завдань, підвищення економічного потенціалу регіону, покращення добробуту населення області, виходу Товариства на європейський рівень обслуговування.

Велика увага приділяється ветеранам та пенсіонерам енергетики, поліпшенню соціальних умов працюючих та їх сімей.

Дирекція Товариства висловлює впевненість в тому, що трудовий колектив ПАТ «Хмельницькобленерго», використовуючи професійний потенціал висококваліфікованих спеціалістів, забезпечить надійне енергопостачання споживачів, високоефективну та економну роботу відокремлених структурних підрозділів і Товариства в цілому.

Вітаю ветеранів енергетики, пенсіонерів та працівників Товариства, трудівників енергетичної галузі Хмельниччини з 21-ю річницею Незалежності України!

Бажаю усім Вам і Вашим родинам міцного здоров'я, достатку, щастя, добробуту, нових здобутків у праці, творчої наснаги і благополуччя у кожній родині.

(Початок. Закінчення на стор. 5)

Шановні подоланні!

Від імені колективу енергопостачальної компанії «Хмельницькобленерго» та від себе особисто сердечно вітаю Вас із 21-ою річницею Незалежності України — визначного свята нашої держави, яке символізує національне відродження, духовне оновлення, економічне та культурне зростання.

Наш вибір — свобода, національна незалежність, розбудова та зміцнення розвинутої європейської країни, покращення добробуту людей. Досягнуті успіхи — наш внесок в утвердження України як незалежної держави та її визнання на міжнародному рівні.

З нагоди свята бажаю всім оптимізму, значних досягнень та здобутків, впевненості у своїх силах, родинного щастя, світла й тепла, добра і достатку та подальшого процвітання рідної Батьківщини!

З повагою,

Олександр ШПАК,
Генеральний директор
ПАТ «Хмельницькобленерго»,
депутат обласної Ради.

СВЯТО НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

*Ти збулась, Україно,
здійснилась у вірних серцях,
В щирих мріях і снах
розпросторилась дужо та вільно.
Маєм з поля і неба*

дарований долею стяг:

*Між народи нести його
гідно, братове, осильмо!*

*Переможно нести, як несли
наші предки у бій*

*Клаптик поля і неба — вперед,
за Вкраїну і волю! —*

*Щоб ніхто не зостався рабом
в Україні своїй*

*І щоб небо довіку всміхалось
пшеничному полю.*

Ростислав БАЛЕМА.

● Мовою цифр

ХТО ВИМПЕЛ НЕСЕ, А ХТО — ЗАДНІХ ПАСЕ

Про підсумки енергозбутової діяльності ПАТ «Хмельницькобленерго» за 7 місяців 2012 року

За 7 місяців 2012 року споживачам області продано електроенергії на суму 613 млн. 475 тис. грн., ними оплачено 613 млн. 29 тис. грн., тобто реалізація склала 99,93 відсотка. Рівень оплати купленої в ДП «Енергоринок» електроенергії склав 105,14 %, а борг перед ДП «Енергоринок» з початку поточного року зменшився на 18 млн. 889 тис. грн. і на 1 серпня 2012 року складає 56 млн. 272 тис. грн..

В електричні мережі області ввійшло 1 млрд. 502 млн. 606 тис. кВт.год, з них 274 млн. 470 тис. кВт.год (18,3 %) продано споживачам іншими ліцензіантами, 7 млн. 561 тис. кВт.год (0,5 %) використано на потреби енергосистеми, 68 млн. 539 тис. кВт.год (4,6 %) витрачено на передачу високовольтними мережами і 165 млн. 234 тис. кВт.год (11,0 %) — мережами РЕМ, а 986 млн. 801 тис. кВт.год (65,7 %) відпущено споживачам обленерго.

У порівнянні з таким же періодом минулого року надходження в мережі Товариства збільшилося на 51 млн. 378 тис. кВт.год (3,73 %), а корисний відпуск — на 40 млн. 596 тис. кВт.год (3,54 %). Звичайно, приріст споживання повинен нас, енергетиків, радувати. Але є деякі моменти, на які хочу звернути увагу. Ріст споживання відбувся у зимові холодні місяці, а в лютому, який був особливо морозним, приріст склав навіть 19,11 %. А ось у травні та червні спостерігалось зменшення використання електроенергії.

Причому, зменшують споживання саме промислові підприємства області, дедалі більше змінюючи структуру споживання електроенергії. Якщо за відповідний період 2009 року споживання промисловості складало 27,8 %, то у поточному, зменшившись на 97 млн. кВт.год, воно склало всього 15,4 %, перейшовши з першого на третє місце у структурі споживання. Натомість споживання населення за три роки виросло більше ніж на 74 млн. кВт.год і зайняло перше місце зі 40,3 % в структурі споживання, тоді як 2009 року складало 37,1%. Друге місце в структурі займає транзит — 16,8 %. Тобто зараз кожна шоста кіловат-годину в області споживачам

продають інші постачальники. При цьому незалежні постачальники перебирають на себе найбільш енергоємних та платоспроможних споживачів, залишаючи нам дрібних споживачів, робота з якими потребує значно більших затрат.

Зміна у структурі споживання негативно впливає і на технологічні витрати електроенергії на передачу її споживачам нашими мережами, адже росте доля втратних споживачів, котрі отримують енергію по мережах 0,4 кВ. Саме з цієї причини у дев'яти РЕМ фактичні ТВЕ збільшилися по відношенню до минулого року, що призвело до збільшення цього показника і в цілому по обленерго на 0,14%. Зміною структури споживання пояснюється і те, що темпи приросту надходження електроенергії в мережі Товариства випереджають темпи приросту корисного відпуску її споживачам. І все ж, незважаючи на це, усі райони електромереж вклялися у доведені нормативи ТВЕ, адже через зміну структури споживання змінилися і нормативні показники технологічних витрат. Більше того, понад норматив закономлено 24 млн. 95 тис. кВт.год, від продажу яких додатково отримано 12 млн. 459 тис. грн..

За комплексом ключових показників енергозбутової діяльності за 7 місяців 2012 року перше місце в рейтингу зайняв колектив Летичівського РЕМ, друге — Дунаєвецького РЕМ, третє — Деражнянського РЕМ. Найгірше спрацювали енергозбутові підрозділи Старосинявського РЕМ (22 місце), Шепетівського РЕМ (21 місце) і Кам'янець-Подільського МРЕМ (20 місце).

У минулому році для вдосконалення оцінки роботи районів електромереж було розроблено і впроваджено методику, яка включає в себе, крім питань енергозбутової діяльності, питання експлуатації електромереж та охорони праці.

Рейтингові показники енергозбутової діяльності, експлуатації електромереж, охорони праці, а також загальний рейтинг районів електромереж за 7 місяців 2012 року:

Назва РЕМ	Енергозбутова діяльність	Експлуатація електромереж	Охорона праці	Загальний рейтинг
ВІНЬКІВЦІ	11	8	1	11
ГОРОДОК	12	4	1	5
ДЕРАЖНЯ	3	20	1	9
ДУНАЇВЦІ	2	3	20	2
м. КАМ-ПОДІЛЬСЬКИЙ	20	15	1	20
р-н КАМ-ПОДІЛЬСЬКИЙ	10	1	1	3
Н.УШИЦЯ	17	12	1	16
м. ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ	19	6	1	17
р-н ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ	8	11	1	8
ЧЕМЕРІВЦІ	7	12	1	6
ЯРМОЛИНЦІ	6	7	20	4
БІЛОГІР'Я	14	2	1	12
ВОЛОЧИСЬК	9	14	1	10
ІЗЯСЛАВ	12	19	1	14
КРАСИЛІВ	15	22	20	19
ЛЕТИЧІВ	1	4	1	1
ПОЛОННЕ	18	10	1	18
СЛАВУТА	4	16	1	6
СТ.-КОСТЯНТИНІВ	5	21	1	13
СТ.СИНЯВА	22	17	1	22
ТЕОФІПОЛЬ	16	9	1	15
ШЕПЕТІВКА	21	18	1	21

Віктор МАКСИМЕЦЬ,
начальник відділу оперативної інформації та звітності.

● Будні трудові

ДО ВИБРИКІВ ПОГОДИ ХМЕЛЬНИЦЬКИМ ЕНЕРГЕТИКАМ НЕ ЗВИКАТИ...

У ніч з 13 на 14 серпня шквальний вітер, дощ дали про себе знати. Внаслідок спрацювання автоматики відключено енергопостачання 13 населених пунктів у Білогірському та 12 — у Теофіпольському районах. Загалом на 8 годину ранку в області було знеструмлено 36 населених пунктів. Аварійні бригади районів електромереж, департаменту високовольтних мереж оперативно усували несправності.

У Ярмолинському районі, зокрема, було знеструмлено 9 населених пунктів, відключено 4 лінії на 10 тисяч вольт, 23 трансформаторних підстанцій, в тому числі 46 ліній 0,4 кіловольта. Більшість відключень сталися через падіння дерев та гілок, що стало причиною обриву проводів.

Незважаючи на негоду, адже тривав дощ, аварійні бригади РЕМу оперативно реагували на кожне аварійне повідомлення. У селі Солобківці Ярмолинського району трудилася бригада майстра Сергія Левчука. Тут виявлено дев'ять поривів. «Працюватимемо до тих пір, поки не ліквідуємо всі несправності», — запевнив С. Левчук. Тим паче, зазначив він, що місцеве населення з розумінням оцінює ситуацію і всіляко сприяє ремісникам.

Тож енергетики Ярмолинщини спрацювали професійно і злагоджено, аварійні ситуації були ліквідовані у максимальній стриманості термінів.

Вл. інф.

● Інтерв'ю

Для колективу Дунаєвецького РЕМ 21-а річниця Незалежності України є визначною датою. По-перше, прізвище керівника підприємства Михайла Поліщука — серед тих, кого занесено на обласну Дошку Пошани «Кращі люди Хмельниччини», а по-друге, трудовий колектив — серед тих, хто заноситься на районну Дошку Пошани «Кращі люди Дунаєвщини». Зрозуміло, що таке визнання — завдяки мудрому, виваженому та сучасному стилю керівництва Михайла Андрійовича. Сам же директор підприємства стверджує, що надзвичайно важливим є людський фактор — професіоналізм, розуміння, підтримка та відповідальність працівників. Окрім цього, час вимагає активного впровадження новітніх енергозберігаючих технологій та пристроїв, зміни психології споживачів енергетичної продукції. Про це — розмова з начальником Дунаєвецького РЕМ Михайлом ПОЛІЩУКОМ.

ДУНАЄВЕЦЬКИЙ РЕМ: ФОРМУЛА УСПІШНОСТІ

— Михайле Андрійовичу, які основні стратегічні завдання стоять нині перед енергетиками?

— Стратегічні завдання енергетиків області і району — підтримання надійності електропостачання споживачів, підвищення якості електричної енергії, збільшення обсягів споживання, забезпечення стовідсоткових розрахунків споживачів, зменшення технологічних витрат електроенергії, удосконалення системи управління.

— Чи задоволені ви рівнем роботи районної електромережі?

— Бути задоволеним результатами своєї праці, на мою думку, — це зупинитись на тому рівні, на якому ти є. Я ж — прибічник руху вперед. Вже майже 13 років, як очолюю колектив, і чим більше дізнаюся про роботу, тим більше бачу недоліків. Якщо врахувати, що електрифікація держави проводилась у 60-70 роки (на Дунаєвеччині район електричних мереж було створено понад 45 років тому), то стає зрозумілим, що обладнання не відповідає сьогоденню. Все має свій амортизаційний термін зносу, і тим технічним станом, який є на сьогодні, задоволенням бути важко. Необхідні капіталовкладення, і чималі.

— Які ваші дії як керівника, а відповідно і вашого колективу щодо удосконалення енергетичної мережі?

— Виконано плани по капітальному ремонту мереж. На дані цілі освоєно 1911 тисяч гривень. По мережах 0,4 кВ протяжність відремонтованих ліній складає 19,93 км, по ПЛ-10 кВ — 33,3 км.

Будівництво і капітальний ремонт ліній проводяться згідно з Концепцією розвитку електричних мереж ПАТ «Хмельницькобленерго», яка передбачає значне зменшення довжин ПЛ-10 та 0,4 кВ. Досягається це за рахунок встановлення додаткових трансформаторних підстанцій та за рахунок перенесення діючих підстанцій в центрі навантаження.

Такі роботи в першому півріччі виконано на капітальних ремонтах ПЛ-0,4 кВ в селах Міцківці, Нестерівці, Томашівка, за рахунок чого досягнуто зниження технологічних витрат.

— Що нового з'явилося в енергетичній галузі за останній період в плані організації праці та руху вперед?

— Позитивні результати завжди досягаються за рахунок впровадження нових технологій, нових сучасних методів організації праці. Тому ми ніколи не цураємось повчитися цього в кращих сусідів і навіть в інших областях. Цього навчає нас і генеральний директор ПАТ «Хмельницькобленерго» Олександр Леонідович Шпак. Його професіоналізм, його ідеї спрямовані на декілька років вперед, за рахунок цього і наша обласна Компанія завжди — в числі кращих у державі.

— Загальновідомо, що реалізація сучасних ідей в сфері якості та побудова процесів підприємства у відповідності до вимог споживача досягається, в першу чергу, із побудови системи управління якістю (СУЯ) та її впровадження на підприємстві. Що зроблено і робиться у цьому напрямку?

— Для вирішення питань впровадження і підтримки СУЯ в нашому підрозділі призначений представник з якості, а відповідальним за впровадження та функціонування призначений керівник підрозділу. На основі політики у сфері якості в нашому підрозділі розроблені цілі у сфері якості, які розміщені на інформаційних стендах та з якими ознайомлений весь персонал. В системі є вісім методик та настанова з якості. В нашому підрозділі ця документація

зберігається в представника з якості. Щоквартально проводяться навчання із СУЯ, де пояснюються незрозумілі моменти, пункти стандартів. Діюча стратегія Товариства та визначена політика у сфері якості орієнтовані на задоволення потреб споживача в електроенергії, як головного інвестора галузі. До речі, девіз нашого Товариства: «Споживач — найвища цінність Товариства».

— Як нині справи з оплатою за спожиту електроенергію?

— За 6 місяців поточного року оплата за спожиту електроенергію склала 100,8 % або 17 492 тис. грн. Виконано реалізацію по юридичних споживачах, а також в побутовому секторі. Фактичні витрати електроенергії зменшено майже на 3% до розрахованого нормативу.

По юридичних споживачах заборгованість відсутня, по побутових складає 720 тисяч гривень. Оскільки наш РЕМ повністю перейшов на розрахунки з побутовими споживачами по рахунках, практично ця сума боргу перекидається кожний місяць сумою виданих рахунків, що свідчить про відсутність боргу як такого.

— Щоб досягти вагомих успіхів на роботі, авторитету — у колективі, визнання — на обласному рівні, зрозуміло, потрібно мати «надійний тил»...

— Погоджуюсь, а тому щоразу подумки дякую своїй дружині (зізнаюсь, частіше — подумки. Мабуть, чоловічі стриманість, на жаль, не дає можливості це робити часто і відкрито...). Ми разом ось уже 37 років. Багато довелося пройти тернових шляхів, але завдяки великій мужності та мудрості моєї половинки, її розумінню та підтримці ми вистояли і йдемо далі...

— Михайле Андрійовичу, скажіть, будь ласка, ким ви пишетеся у своєму житті?

— Гордість за своїх дітей — це почуття, яке присутнє постійно. Я горджуся своїм сином, який зараз працює в апараті Міністерства внутрішніх справ. Спортсмен, кандидат у майстри спорту по волейболу, захищає кінське «Динамо» (вища ліга) з волейболу на першості України, представляв Міністерство на європейських турнірах. Горджуся і донькою, яка є відповідальним і принципним працівником (працює економістом в РЕМі). Великою втіхою та радістю є дві онучки, які зіграють душу.

— Іна завершення: у чому ви вбачаєте своє щастя?

— Зрозуміло, що поняття щастя — категорія досить відносна. Стосовно себе скажу, що не можу бути щасливим лише роботою. Іноді мені здається, що я сам по собі не існую. Моє «я» складається з моєї родини, друзів, яких з дружиною маємо багато — гарних, справжніх, з колегами — відповідальних та розуміючих... Навіть сусіди, знайомі становлять також частину мене, бо щоразу після повернення з відпустки відчуваю, як мені не вистачало отого «добридень» чи «як там справи?»...

Бесідувала
Валентина БАЙТАЛЮК.

Андрій ГРОМ:

«МИСТЕЦТВО ЖИТТЯ ОСЯГАЮ У БДЖІЛ»

ВІД РАДІОЛЮБИТЕЛЯ — ДО ЕНЕРГЕТИКА

...Наче коні нестримні, пронеслися в життєву далеч літа. Скільки води збігло мільовничим Вовком, відколи він, уродженець Старосинявщини, осів тут, у Летичеві! Майже тридцять літ минуло відтоді. А ніби ж іще вчора молодим та завзятым випускником вузу розпочинав свій шлях в енергетику, переступав поріг свого скромного першого кабінету...

Бесідуємо з Андрієм Степановичем Громом, директором Летичівського району електричних мереж, у модерновому приміщенні РЕМу, гарно облаштованому-вмєбьованому. А тоді, як усе лишень починалося...

«Тоді, у шістдесятих роках, фактично на зорі електрифікації, пам'ятаю, робилася проводка по хатах, ставилися стовпи... — поринає у спогади Андрій Степанович. — Люди копали ями вручну, вручну й стовпи встановлювали, бо ж ніякої спецтехніки ще не було. Та яка ж то прийшла радість у наше село Бабице разом з електричним світлом! До цього ж що? — газова лампа та свічка — ось і всі тобі «освітлювальні пристрої». А так уже і вчилися при нормальному світлі, і по господарству поралися. Сельчани змогли ввечері на вулицю вийти... Пізніше електричні праски поступили, потім, у кінці шістдесятих, масово появились телевізори. Село засяяло-загомоніло...»

Пригадує А. Гром і те, як електрифікувалися ферми, зернотоки. І як сільські хлопчачки поголовно «вдарилися» у радіолюбительство. Не обминуло це модне тоді захоплення і юного Андрійка. «Я ще й фотографією займався, — каже Андрій Степанович. — То з електрикою стало так зручно фотознімки проявляти — краса!»

Мабуть, саме тоді з дитячого захоплення тими воїстину революційними технічними новачками на селі й зародився його юначий потяг до енергетики. Та й не випадково ж улюбленими шкільними предметами хлопця були фізика і математика.

Тож, відслуживши упродовж двох років в ракетно-стратегічних військах у Білорусії (служба, до речі, теж була безпосередньо пов'язана з електроенергією — з дизельними генераторами. — Авт.), він вступив не будь-куди — на електроенергетичний факультет Київського політехнічного інституту. І успішно закінчив його в 1983 році.

«Так з першого липня 1983 року і працюю в Летичеві: спершу два роки на посаді старшого інженера, потім дванадцять років

головним інженером. З березня 1997-го я — начальник (тепер директор) РЕМ...» — оповідає свій трудовий шлях А. Гром.

ЯК ГАРТУВАВСЯ... РЕМ

«Ви, Андрію Степановичу, — Почесний енергетик України. Це висока відзнака за вагомими успіхами: останнім часом очолюваний вами підрозділ ПАТ «Хмельницькобленерго» незмінно входить у п'ятірку кращих по Компанії. Окрім того, ви у 2009 році стали Почесним жителем Летичева. Як вам вдалося досягти таких переконливих результатів, таких особистого і колективного рейтингів?» — допитуємося. І Андрій Степанович знову замислено спрямовує свій погляд у минуле...

...Важкі 90-ті роки ХХ століття. Розвал промисловості, сільського господарства. Плачевні проводяться бартером, заліками: обігових коштів катастрофічно не вистачає. Летичівський район не газифікований (газифікація району взагалі розпочалася лише в 2009-му. — Авт.). Балонного газу завжди не вистачає, тож люди масово обирають електроенергію — як найдоступніше благо...

«Плюс із кожним роком у домогосподарствах збільшувалося число електроприборів, — каже директор РЕМу. — Поширилося безоблікове споживання. Тому в ті роки ми мали чималі втрати електроенергії — до сорока відсотків у зимові місяці! Потрібно було наводити лад у мережах. Почали з технічних засобів: виносили облік назовні будинків, аби запобігти крадіжкам енергії. Працювали рейдові бригади, в тім числі у нічний час...»

І тоді керівництво Компанії вирішило зробити РЕМ пілотним — застосувати в його діяльності новітні технології. У 2004 році у Меджибожі вперше в області почали прокладати нові лінії з ізольованими проводами. Проводили й вуличне освітлення за європейськими стандартами. І все це — під пильним особистим контролем Генерального директора.

«Сім тисяч ящиків винесено назовні осель у районі з 2001 року. (А в нас сумарно 12 тисяч активних споживачів). Ці наші зусилля не були даремними: витрати стрімко знизилися. Зараз вони лише технічні. По суті, з 2005 року ми стали вкладатися в норматив. За останні півроку витрати складають 12,92 відсотка при нормативі 14,83», — з приємністю констатує Андрій Степанович.

Примітно, що з кожним роком збільшується надходження електроенергії в мережі РЕМу. З початку року нинішнього — це вже майже 26 мільйонів кВт.год. Причому, 62 % в структурі споживання займає побутовий спо-

живач — майже 14 млн. кВт.год. Така тенденція, попри поживлення газифікації, в районі зберігається. Решта 10 % припадає на промисловість, 10 % — на сільське господарство, 11 % — на інших споживачів.

«Для того, щоб зменшити навантаження на мережі, будують трансформаторні підстанції, особливо в Летичеві, де споживання найбільше, — розповідає Андрій Степанович. — В 2004 році почали будівництво Меджибізької бази: експлуатаційної дільниці і дільниці енергозбуту. П'ятнадцять населених пунктів району відійшли до неї. Це значно поліпшило якість обслуговування споживачів. 14 грудня 2007 року був введений в експлуатацію Меджибізький сервісний пункт, побудований з ініціативи Генерального директора. Та й у приміщенні РЕМу, де ми з вами знаходимося, до 45-річчя нашого району електромереж був проведений євроремонт. Тож тепер виконуємо свої обов'язки в нормальних, цивілізованих умовах.»

ЗАСЛУГИ ДИРЕКТОРА — ЗАСЛУГИ КОЛЕКТИВУ

Колектив Летичівського РЕМу — стабільний, молодий. За словами керівника, кожен старанно робить свою справу, та ще й на допомогу колезі завше готовий прийти. Взаємозамінність — один із беззаперечних плюсів тутешнього персоналу. «Коли стихія — всі гуртом долаємо наслідки. Взимку експлуатаційники допомагають енергозбуту...» — пояснює А. Гром.

Заступник директора РЕМу з маркетингу і збуту Сергій Володимирович Олійник, приєднавшись до розмови, так розшифровує «секрети» управлінської успішності свого керівника: «Для нього однаково важливі два принципи: «Кадри вирішують все» і «Незамінних людей не буває». Він так уміє розставити кадри і спрямувати роботу, що очікуваний результат завжди досягається.»

А взагалі, розставляючи кадри і спрямовувати роботу для Андрія Степановича означає здебільшого особисту присутність на об'єктах, співучасть у важливих виробничих процесах і прискіпливий контроль результативності. Суто кабінетний стиль роботи, зізнається, — не для нього. Хоча доводиться у справах часто і в кабінетах районної влади бувати, і відвідувачів приймати — у власному...»

У день нашого приїзду до Летичівського РЕМу бригада майстра Олександра Поліщука здійснювала у Летичеві договірні роботи з монтажу проводу СІП для вуличного освітлення. Андрій Степанович мав намір виїхати на цей об'єкт. Тож ми не стали на заваді, вирішили продовжити наше спілкування, так би мовити, у робочій обстановці.

Приїхали, роздивилися... А у відповідь на наше запитання «Що ви можете сказати про вашого директора як про керівника і просто людину?» майстер О. Поліщук аж за посміхався: «Про Андрія Степановича?! Та ми з ним 1982 року працюємо пліч-о-пліч! Разом

пройшли і кризи-негаразди, і підйоми. Як людина — чуйний, завжди входить в положення електромонтерів, всього техперсоналу. Ми з Андрієм Степановичем були сусідами в ремівському будинку, жили на одному поверсі. Хорошими, я вам скажу, були сусідами... А в тому, що колектив наш у передовиках, велика заслуга директора!..»

...І ТРИ ЛИМОНИ ПІД ВІКНОМ

Знову ми — в приміщенні РЕМу. Як нині модно казати, перерва на брейк-каву, або ж, по-нашому просто — чаюємо. Розпитуємо в гостинного господаря про його сім'ю, захоплення. Андрій Степанович пригощає нас духмяним медом... із власної пасіки!

«Багато вуликів тримаєте?» — цікавимося. «Шістнадцять... Та, знаєте, на все часу не вистачає. А бджола — вона ж потребує догляду: оберегати від хвороб та паразитів треба, на зиму підгодовувати... А якщо чесно, це в мене захоплення для душі, а не лише заради меду. Ось уже дванадцять років бджільництвом займаюся. І завжди із захватом спостерігаю: бджолина сім'я — дивовижно організована структура, приклад того, як потрібно працювати. Там немає зайвих. Я з великою повагою ставлюся до цих комах-трудівниць, можна сказати, — навчаюся у них мистецтву життя...»

Шість років тому, каже А. Гром, вони з дружиною Неонілою та донечкою ще жили у будинку якраз навпроти приміщення РЕМу.

Перейшов через дорогу — і вже на роботі. І навпаки. Так що посада і особисте життя завше були для нього одним цілим. Та й залишаються такими. Хіба що з переїздом до власної садиби додалося Андрієві Степановичу клопотів по господарству. Свій сад. Своя пасіка...

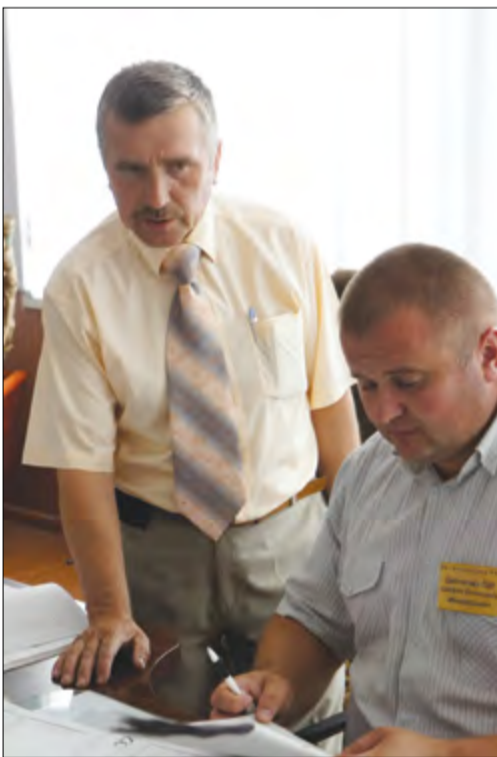
Отак сидимо, чаюємо. Гостинний господар ділиться спогадами, оповідає життя теперішнє, не приховуючи приємних емоцій. Каже, як щиро пишається донькою Наталею (розумниця вона в нього: на техніці розуміється, скоро викладатиме філологію

після закінчення Вінницького педінституту). І як хоче завше бачити свій РЕМ успішним та, сказати б, — квітучим.

А поблизу вікна в його робочому кабінеті красуються налитими плодами-«лампами» три лимонних дерева. «Ще в 1990 році я отримав три саджанці лимона поштою аж із Московської області, — пригадує енергетик-садівник. — Один із них — ось бачите? — яким деревом став. Ці два поряд — вже молодші...»

Скільки ж саджанців цих своїх тропічних зелених друзів по всій Компанії роздав Андрій Степанович! І тепер не в одному кабінеті та виробничому приміщенні яскраво світять людям їхні крупні жовтобокі плоди...

Ростислав БАЛЕМА.
Фото автора
і Андрія СОЛОНІЦЬКОГО.

Репортаж

ЇХ РОБОТА НАД ЛІСАМИ, НАД ПОЛЯМИ...

Познайомитися з однією з кращих бригад ДВЕМ, яку очолює старший майстер Борис Чубатько, довелося в дещо незвичних умовах. Унаслідок буревію, грозовиці було пошкоджено ПЛ-35 «Голенищево — Козачки». Бригада терміново виїжджала, аби знайти та усунути несправність. В останню хвилину, що називається, вскакуємо в УАЗик і ми, журналісти прес-служби.

До Козачок Летичівського району шлях неблизький, але наш старенький УАЗик долає його доволі-таки швидко. І ось уже на роздоріжжі біля ПЛ-35, що йде до підстанції Козачки в один бік і до підстанції Голенищево в інший, майстер інструктує підлеглих, дає настанови. Завдання просте — обстежити повітряну лінію і виявити ушкодження. Там, де лінія тягнеться над місциною, якою може проїхати автомобіль, спостерігаємо через вікно. Зупиняємось, оглядаємо опори, проводи... Електромонтер Богдан Карп'як озброївся біноклем і особливо прискіпливо оглядає все, що тільки-но ви-

кликає підозру. Наймолодшому Сергію Скорбецькому випадає ділянка, де машині не проїти. Тож пішки — від опори до опори. І — все побачити, нічого не упустити. Ігор Кузнецов також покладається на свої скороходи, тому й більше часу знаходиться поза автомобілем. Поки що хлопці доповідають Борису Івановичу: пошкоджень не виявлено. І знову у дорогу...

А які путі-дороги у високовольтників, — то тільки вони і знають. Довелося такими нетрями пробиватися, що лише вправність нашого водія Віктора Духневича та ще підмога всієї бригади й дозволяли подолати сотню-другу метрів розкислої від дощу так званої дороги.

І ось Ігор Кузнецов подає знак — е те, що шукаємо. Розлога верба впала і зависла на провадах. Майстер доповідає диспетчеру,

Охорона праці

ПОТЕНЦІЙНА НЕБЕЗПЕКА — ПІД НАДІЙНИМ ЗАМКОМ

Всередині адміністративної будівлі Кам'янець-Подільського міського РЕМу, де в поле зору одразу ж потрапляє «галерея» інформаційних плакатів з охорони праці та пожежної безпеки, одразу розумієш: цими питаннями тут не легковажать. Як, до речі, і питанням пропаганди енергобезпеки серед населення.

Завітавши сюди з нагоди Дня охорони праці, який проводився по всій Компанії, розглядаємо, розпитуємо, одне слово — цікавимося... Молода та привітна інженерка з охорони праці МРЕМ Інна Колупаєва показує відомості з розповсюдження інформативно-пропагандистських матеріалів, підшивки газет. Каже: «Щомісячне інформування людей через місцеву пресу у формі застережень, розповідей про правила поведінки поблизу ЛЕП та користування побутовими електроприладами — це в нас закон. Всі 18 загальноосвітніх та 17 дошкільних закладів міста, а також усі ВНЗ забезпечені попереджувальними плакатами, там проведені відповідні інструктажі, призначені відповідальні... Аби запобігти потраплянню на території трансформаторних підстанцій сторонніх осіб, у відповідних місцях вивішені спеціальні плакати, встановлені огорожі...» Щоденно у цьому стру-

турному підрозділі ПАТ «Хмельницькобленерго» проводяться перевірка робочих місць, позапланові інструктажі для тих, хто приступатиме до виконання ро-

біт із підвищеною енергобезпекою. Робітників перевіряють на предмет проходження ними медогляду і засвоєння знань з охорони праці та пожежної безпеки. Окрім комплексу інструктажно-навчальних заходів, також систематичними у МРЕМі

зв'язується з енергетиками місцевого РЕМу: лінію треба готувати до ремонтних робіт. Але святе правило у фахівців — дообстежити повітряну лінію до кінця: а може, ще десь біда затаїлась.

І знову в путь... А загалом путівець

Хоч і важко, і вже випито чи не півтермоса води, та не помітити краси нашого краю не можна. Тож присіли на хвилину-другу перепочити, а заодно помилуватися краєвидом. Гарно...

Самі таку роботу обрали, то нічого нарікати. Вона у нас над полями, над лісами, туди й чи не щодень спішимо».

Богдан Карп'як понад двадцять років електромонтером. На одному місці, каже, і міняти його не збирається. Хоче, жартує, до високих нагород дослужитися. Загалом хлопці

до жартів удатні. Усе згадували колегу Олександра Галку, якого в той день з ними не було. Мовляв, як ото друг переживе, що його по телівізору не покажуть? Бо в нього також стаж електромонтерський величезний.

Ігор Кузнецов трохи молодший — з 2003 року працює. І зовсім юний Сергій Скорбецький — з нинішнього року серед високовольтників.

Ну а старійшина не тільки цього невеликого колективу, але й, можливо, усієї Компанії — Борис Чубатько. З 1979 року доля його пов'язана з обласною енергетикою. Трохи попрацював у навчально-виробничому комбінаті, а відтак «у поля-ліси потягнуло — до практичної роботи».

Посиділи, перекинулися словом-другим, пожартували, перепочили і — потопали-поїхали далі.

На підстанції Голенищево вже чекала Летичівська оперативно-визна бригада. Вона заземлила лінію. Узгодили з ними свої дії. Проінструктувалися, підписалися-розписалися: аякже — безпека праці понад усе! І повернулися до своєї горе-верби, яка наробила збитків. Інших пошкоджень не було виявлено.

А далі — справа рук майстрових. Бензопилою вправно орудує Богдан Карп'як, Ігор із Сергієм свої обов'язки знають. Борис Іванович найбільше турбується безпекою праці.

Минає двадцять хвилин, і майстер зв'язується з диспетчером — справу завершено. А за якийсь час уже диспетчер Володимир Бабій інформує, що лінія електропередач включена, і дякує за хорошу роботу.

Повертаємось на базу таки втомлені, але з хорошим настроєм. А жителі навколишніх сіл, кажуть, і не запримили, що громовиця вивела з ладу лінію електропередач. У них світло пропало ненадовго. Та то вже справа Летичівських енергетиків: вони також добре знають, як забезпечити резервне енергопостачання.

Павло ХОРОШЕНЮК.
Фото Андрія СОЛОНЦЬКОГО.

Хворостовський повіз нас на територію місцевого НВК № 16, де знаходиться закрита трансформаторна підстанція 10/0,4 кВ. Пристойний вигляд облаштованої за всіма нормативами ТП псуєть хіба що каракулі якихось бешкетників — любителів настінного живопису». Та головне: й справді, втручання сторонніх осіб усередину підстанції фактично унеможливлено. «Ось ключ, спеціально виготовлений нами разом зі спеціальним замком, — показує Анатолій Миколайович. — Він у мене. А підробити його навіть за великого бажання не зуміє ніхто...»

І, до речі, не лише у цій, але й у решті 131 подібній трансформаторній підстанції міста потенційна небезпека — під надійним замком.

Ростислав БАЛЕМА.
Фото Андрія СОЛОНЦЬКОГО.

Наші новини

О. ШПАКА ОБРАНО ДО ГРОМАДСЬКОЇ РАДИ ПРИ МІНЕНЕРГОВУГІЛЛЯ

На недавніх установчих зборах Громадської ради при Міністерстві енергетики та вугільної промисловості України обрано новий склад Громадської ради. З числа майже 60-ти кандидатів учасники установчих зборів шляхом таємного голосування на рейтинговій основі обрали 25 членів Ради. Серед них — Генеральний директор ПАТ «Хмельницькобленерго» Олександр Шпак, з чим ми його вітаємо і бажаємо подальших творчих здобутків та плідної праці.

Після проведення установчих зборів та формування складу Ради відбулось її перше засідання та обрання Голови. Очолив Раду Героєм України, президент Асоціації «Укргідроенерго» Семен Поташник.

Вітаючи учасників засідання, заступник Міністра — керівник апарату Міненергугілля Володимир Макуха наголосив на важливій ролі Громадської ради у здійсненні державної політики у сфері ПЕК, відзначив високий професійний рівень обраних членів Ради та побажав успіхів у конструктивній роботі. «Міністерству дуже важливо мати постійний та конструктивний діалог з громадськістю. Сподіваємось, що Громадська рада буде ефективним інструментом та голосом громадськості у вирішенні важливих питань паливно-енергетичного комплексу», — сказав він.

Лариса ПОЛОНЕВИЧ.

ВИВЧАЛИ ДОСВІД ЗАПОРІЖЦІ

8-9 серпня досвід хмельницьких енергетиків вивчали троє фахівців ПАТ «Запоріжжяобленерго». Гостей зустрічали перший заступник та заступник генерального директора Борис Кравець і Ярослав Петруськи.

Показали запоріжцям Сервісний центр, пригостили кавою-чаєм. А відтак і про впровадження інтегрованої системи менеджменту у Товаристві все розповіли. Оскільки саме ця тема найбільше цікавила запорізьких фахівців із стандартизації, сертифікації та якості.

Запорізькі енергетики подивилися презентаційний фільм «Хмельницькобленерго» на шляху до вершин Європейської доскональності». Про становлення та розвиток системи управління якістю розповів начальник відділу управління якістю Валерій Герасимчук, а про впровадження процесного менеджменту — Олена Гриневич, провідний інженер цього відділу. Суть системи збалансованих показників розкрив начальник відділу управління проектами Олексій Ковальов.

Особливу зацікавленість у запорізьких колег викликали виступи начальника служби охорони навколишнього середовища та пожежної безпеки Віктора Паламарчука та заступника начальника служби охорони праці Олексія Рикуну про екологічне керування відповідно до вимог ДСТУ ISO 14001:2006 і управління гігієною та безпекою праці згідно з ДСТУ OHSAS 18001:2010. І це зрозуміло, позаяк до розробки цих стандартів у Запоріжжі тільки приступили.

З дією інтегрованої системи менеджменту на практиці гості ознайомилися в Кам'янець-Подільському міському районі електромереж, Межибізьському сервісному центрі. За словами керівника групи, провідного фахівця зі стандартизації, сертифікації та якості «Запоріжжяобленерго» Наталії Карпович, вони отримали багатий матеріал, який знадобиться їм у роботі. Вона висловила вдячність хмельничанам за теплий і щирий прийом.

П. ЦИГАНЧУК.

ПОСПРИЯЛИ У ПОСТАНОВЦІ МЮЗИКЛУ

У Хмельницькій обласній філармонії відбулася прем'єра першого в історії нашого краю мюзиклу «Сонячна Соната» у виконанні академічного ансамблю пісні та танцю «Козачки Поділля».

Офіційним партнером цього неординарного мистецького заходу виступило ПАТ «Хмельницькобленерго». А створили мюзикл композитори Микола та Богдан Балеми за однойменним вінком сонетів Ростислава Балеми — журналіста прес-служби Компанії, відомого поета, члена Національної спілки письменників України.

Вл. інф.

● Постаті

ДАНИНА ПАМ'ЯТІ ГІГАНТОВІ ЕНЕРГЕТИКИ

Делегація ПАТ «Хмельницькобленерго» взяла участь у заходах із вшанування пам'яті державного діяча, вченого, колишнього Міністра енергетики ЦСРП Непорожного Петра Степановича, якому 13 липня виповнилося би 102 роки, та поклала до пам'ятника видатному енергетику корзину з живими квітами.

До Яготина Київської області, звідки він родом, прибуло чимало гостей та запрошених, серед яких представники регіональних ветеранських організацій, Міністерства енергетики та вугільної промисловості, члени Правління Ради старіших енергетиків на чолі з Героєм України Семеном Поташником, Голова «Укрелектропрофспілки» Сергій Шишов та багато інших.

Під час урочистого мітингу промовці згадували яскраві події життя Петра Степановича, відмічали його людяність, мудрість, високий професіоналізм, велику працездатність, неоцінюваний вклад у розвиток енергетики Радянського Союзу, особливо гідроенергетики. На посту Міністра енергетики ЦСРП він пропрацював 23 роки — з 1962 по 1985. Був ініціатором та організатором великої програми будівництва гідроелектростанцій, а саме: каскаду ГЕС на Дніпрі (Київська ГЕС, ДніпроГЕС); каскаду Волзьких ГЕС (Куйбишевська, Волгоградська, Саратовська, Нижньокамська, Чебоксарська); найбільших в світі сибірських ГЕС (Братська, Красноярська, Саяно-Шушенська, Усть-Лімська); в республіках Середньої Азії (Нурекська, Токтогульська) та інших.

За його участю була успішно здійснена програма будівництва атомних електростанцій, у тому числі Нововоронезької, Білоярської, Курської, Смоленської, Рівненської, Запорізької, Кольської, Вірменської АЕС та інших. Під його безпосереднім керівництвом були споруджені найбільші теплові електростанції, такі як Ладжинська, Слов'янська,

Придніпровська, Криворізька, Вуглегірська. За програмою електромережевого будівництва побудовано лінії електропередач на високу і надвисоку напругу 220, 330, 500 і 750 кВ, що об'єднували енергосистеми України і Росії з іншими країнами. Була створена Єдина енергосистема України — одна з найбільш потужних, надійних і економічних порівняно з подібними системами у світі, яка дозволила здійснити паралельну роботу з європейськими енергосистемами. Петро Степанович і в наші дні залишається взірцем для поколінь енергетиків, «гігант енергетики».

В рамках цих заходів було також проведено розширене виїзне засідання Правління Ради старіших енергетиків України.

Лариса ПОЛОНЕВИЧ, виконавчий секретар Ради старіших енергетиків ПАТ «Хмельницькобленерго».

● З історії енергетики краю

СЛОВО АВТОРА

Шановний читачу! Перед тобою перші сторінки нарисів з історії енергетики Хмельницької області. Вони призначені для широкого кола читачів, а пізніше слухачів (коли буде завершено створення музею енергетики) — учнів і студентів, рідних і близьких енергетиків, жителів і гостей нашого міста... І, звісно, будуть цікавими й для самих енергетиків. Надіюсь, що саме вони допоможуть розширити, поглибити і уточнити ті моменти, про які скажу мимохідь або коротко — через відсутність інформації — і доповнять їх спогадами, документами і фотографіями.

Ці нариси-лекції не претендують на вичерпну інформацію про всі періоди історії енергетики краю: робота в архівах і бібліотеках ще не закінчена, не все опрацьовано. Але те, що є, вже, вважаю, можна публікувати.

Історія свідчить, що будівництвом і експлуатацією енергетичного господарства області займалися колективи різних організацій. З плином часу змінювалися їхні назви і підпорядкування, але правонаступником їх є потужна організація — Публічне Акціонерне Товариство (ПАТ) «Хмельницькобленерго». Тому мова буде йти переважно про історію діяльності тих підприємств, організацій і колективів, з яких і виросло ПАТ «Хмельницькобленерго».

Останнім часом на Хмельниччині написано і видано багато книг з історії міст і районів області. Не одну з них мені довелося перечитати в пошуках історичного матеріалу про енергетику. Але марно. Там є все: від життя графів, будівництва цукрових гігантів — до ресторанів і дрібних фірмочок. Таке враження, ніби всі вони до цих пір світять каганцем, а енергію добувають спалюючи кізкі!.. Тому в цих нарисах буде приділено значну увагу сільському енергетикам. Для них електрифікація була роботою і школою одночасно. Описуючи події 50-70-х років минулого століття, потрібно показувати не тільки рапорти про досягнення під звуки фанфар, але й реальні труднощі і навіть помилки, які вже видно з висоти прожитих років. Щорічно на зміну ветеранам у колективі ПАТ «Хмельницькобленерго» приходять молоді працівники, освічені та цілеспрямовані. Але щоб не втрапився зв'язок між минулим і теперішнім, прийдешні покоління мають знати правду про минуле, свої витоки, нашу історію, а особливо — про тих людей, котрі ціною свого здоров'я і навіть життя забезпечували розвиток народного господарства Подільського краю, піднімали його на нові висоти. Не тільки знати, але й бережливо і з повагою ставитись, бо ці люди достойні шани і світлої пам'яті.

ВІД ВОГНЮ, ВОДИ І ВІТРУ — ДО ЕЛЕКТРОСТРУМУ

Переконаний: ми не маємо права розпочинати розмову про електроенергетику, обмінюючи такі потужні її джерела, як вогонь, вода і вітер. Тому, шановний читачу, наберись терпіння, допоки почнеш читати (або слухати) власне про історію енергетики Поділля. Усвідом те, що жодне досягнення людства ми не зможемо достойно оцінити і зрозуміти, якщо обминемо чи свідомо опустимо попередні періоди розвитку, не розкриємо картини освоєння і використання людством енергії у всіх її проявах з найближчих часів до епохи електроенергетики. Отже:

ВОГОНЬ

З моменту появи на Землі людей ними пройдений великий шлях до сучасної цивілізації. Тисячоліттями, крок за кроком, людина проникала в таємниці природи, незліченні покоління змінювались, доки вона навчилася добувати і використовувати вогонь.

Вогонь заклав основу господарської діяльності людини, поставив її в умови постійної діяльності, активності і напруги. Вогонь не можна було відкласти в бік і забути про нього на деякий час, як про кам'яну сокиру чи списа. Його потрібно було підтримувати, щоб він не погас. За ним потрібно було стежити, щоб від нього не загорілись інші речі чи, скажімо, не попеклася дитина. З вогнем людина мала бути весь час насторожі: шукати чи добувати знову, якщо він погасне, берегти від вітру і дощу, регулювати полум'я, переносити його на великі віддалі, запасати паливо. Вогонь став основою житла, джерелом тепла і світла, приготування їжі, захистом від хижаків, виготовлення зброї і посуду.

Кресало в його «класичному» вигляді з'явилося набагато пізніше, коли люди освоїли метали. Майже не змінюючись, воно проіснувало багато тисячоліть. Навіть у сучасній газовій запальничці до цих пір використовується принцип кресала. Лиш електрозапальничка пориває з тисячолітнім способом: іскра в ній не механічного, а електричного походження.

Всі подальші завоювання культури, техніки і господарювання завдячують комплексному використанню вогню. Металургія, парові машини, керамічне виробництво, скловаріння, хімічна промисловість, механічний транспорт і нарешті ядра енергетики є результатом примінення високих і надвисоких температур. Це — використання вогню на більш якісній технічній основі.

ВОДА

Оволодівши вогнем та продовжуючи пошуки нових джерел енергії в навколишньому світі, людина звернулася до енергії води. Люди завжди селились біля води, вона стала найважливішим фактором в її житті. В далекі часи люди успішно використовували воду для зрошування полів і садів у водопостачанні древніх міст, в судноплаванні, в боротьбі з паводками.

В Європі водяні млини розповсюдились уже в III-IV століттях, але перші водяні колеса з'явились більш ніж за 3 тисячі років до н.е. в Єгипті, Китаї, Індії, Персії. Про те, як протягом століть удосконалювалось водяне колесо, можна розповідати багато, але зупинимось на питанні: чи були наші предки — слов'яни з ним знайомі.

Історія свідчить, що водяні млини застосовувались в Київській Русі в XII столітті. Галицький князь Лев Данилович у 1292 році, даруючи Спаському монастирю землі, вписав у Дарчу грамоту чотири водяні млини.

Описуючи поселення України кінця XVI століття, О.Єфіменко в своїй книзі «Історія українського народу» відмічає Поділля і Побужжя як територію з великими зручностями та вигодами для заселення: «Хвилеста поверхня з надзвичайно родючим ґрунтом зрошується масою дрібних річок і водойм, придатних для вирощування риби і об'лаштування млинів».

А дякон Павло Алепський, який супроводжував патріарха Макарія в подорожі по Україні, був у захваті від бурхливої діяльності населення, від величезної кількості домашньої птиці і тварин, особливо свиней, від засіяних полів, великих садів і городів, особливо великої кількості водяних млинів.

Вчені та інженери багатьох країн працювали над конструкціями водяних коліс, удосконалюючи їх і знаходячи нове примінення. Колесо стрімко еволюціонувало. В 1682 році у Франції створили потужну гідросилову установку із 13 коліс діаметром 8 метрів. Колеса приводили в дію 235 насосів, які піднімали воду на висоту 163 м. Найбільша в світі гідросилова установка сумарною потужністю 6 МВт була побудована в Естонії на ріці Нарва. Уже звичними були машини, які за допомогою енергії води точили метал, ткали полотно, піднімали руду із шахт, розпилювали колоди, відкачували воду, виготовляли дріт і багато іншого.

Винайдення парового двигуна в кінці XVIII століття знизило використання водяних коліс в промисловості. Фабрики і заводи вже могли будуватися в будь-якому місці, а не тільки біля річок. Люди отримали необмежене джерело енергії, перетворюючи енергію вогню, через спалювання дров, вугілля, торфу, в механічну енергію.

І, все ж люди не залишили використання гідроенергії, розуміючи, що цей енергоресурс — дешевий, екологічний і перспективний. Тому на зміну водяному колесу, яке протягом багатьох тисячоліть вірою і правдою служило людям, прийшла гідравлічна турбіна. Її епоха розпочалась наприкінці XIX століття, коли була побудована перша в світі промислова гідроелектростанція (ГЕС).

Ми пізніше повернемося якраз до цього місця, бо історія розвитку гідроенергетики тісно пов'язана з нашим подільським краєм.

А зараз:

ВІТЕР

Одним із перших стабільних джерел енергії, яке освоїла людина, був вітер. Завдяки вітру відбулися вели-

кі географічні відкриття, людство отримало можливість подорожувати по воді, зрошувати поля, молоти зерно. А потім навчилася перетворювати вітер в чисту енергію у вигляді електрики.

Вперше енергію вітру використали на вітрильниках, які були головним транспортним засобом для перевезення не тільки ремісничого товару, але й цілих армій завойовників. За 200 років до н.е. в Персії використовувались вітрові млини з вертикальною віскою обертанню, а ще раніше їх використовували в Китаї. Вітряки (будемо називати їх так, як ми їх знаємо з нашої, української історії) працюють багатьох поколінь удосконалювались. Але вітер — помічник примхливий, примхливий, ніж вода, бо швидко змінює напрямки і силу. Ця проблема довгий час не давала використовувати силу вітру постійно. Та в XIII столітті було знайдено рішення — вітряне колесо за допомогою примітивного важеля поверталося, і таким чином крила завжди були підставлені під вітер.

Наші предки — слов'яни вміли багато чого. І вони одні з перших запровадили у себе єгипетські вітряки. Це були споруди місцевого виробництва від малих до гігантських розмірів із діаметром вітрокола 20-24 м і потужністю 15-20 кс.

Україна має багатотисячолітню традицію використання енергії вітру. Як відомо з архівних документів, на початку XX століття загальна потужність вітряків на території сучасної України складала 1400 МВт (для порівняння: Хмельницька АЕС — 2000 МВт). Вітряки, як і водяні млини, не довго залишалися засобом перемелювання зерна. Їх удосконалення і застосування відбувалося паралельно.

Економічний розквіт Голландії і Данії (куди Петро I їздив набиратись «уму-разуму») відбувся завдяки досконалим інженерним розробкам і масовому, на державному рівні, застосуванню в багатьох напрямках господарювання енергії вітру. В результаті вже у середні віки ці країни стали найенергоозброєнішими країнами тодішньої Європи.

Історія розвитку вітрового колеса така ж цікава і захоплююча, як і водяного. Але, щоб не втомлювати читачів, скажу лишень, що внесок українських вчених у розвиток вітроенергетики важко переоцінити. В 1931 році була побудована Балаклавська вітроелектростанція (ВЕС). За своїми розмірами (діаметр вітряка 30 м, потужність 100 кВт при швидкості вітру 10 м/с, висота вежі 25 м) ця станція не мала собі рівних ні в Радянському Союзі, ані за кордоном (зруйнована у 1942 році). А вже в 1936 році розпочалося будівництво спроектованої українським інститутом промислової енергетики ВЕС на горі Ай-Петрі (Крим) потужністю 12 тисяч кВт. Цій вітроелектростанції не було рівних в світі. За потужністю вона в два рази перевищувала першу радянську дослідну атомну станцію.

Але повернімося трохи назад. Наприкінці XIX століття були забезпечені необхідні умови для розвитку гідравлічної і вітроенергетики. Винайдені динамо-машини, електричні генератори змінного струму, створені ефективні гідравлічні турбіни, здійснена на практиці передача електроенергії на значні відстані.

Та наші млини і вітряки назавжди залишаться атрибутами українського пейзажу, оспіваними в творах художників, поетів і композиторів...

Микола ШАФІНСЬКИЙ, завідувач музею енергетики.
(Далі буде)

(Закінчення. Початок на стор. 1)

Про відзначення Дня Незалежності України

Витяг із НАКАЗУ № 272-к від 21.08.2012 року

Згідно з наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України «Про нагородження» за багаторічну сумлінну працю в електроенергетичній галузі України, вагомий особистий внесок у забезпечення її надійної роботи, високий професіоналізм та з нагоди 21-ї річниці Незалежності України електромонтеру оперативно-виїзної бригади Дунаєвського району електричних мереж **Алексію Миколі Федоровичу** та головному бухгалтеру ПАТ «Хмельницькобленерго» **Гаврилюк Аллі Миколаївні** оголошено Подяки Міністерства енергетики та вугільної промисловості України.

У відповідності до розпорядження голови Хмельницької обласної державної адміністрації за сумлінну та плідну працю, високі виробничі досягнення, вагомий особистий внесок у розвиток електроенергетичної галузі Хмельниччини та з нагоди 21-ї річниці Незалежності України заступник генерального директора — головний інженер Товариства **Степанюк Анатолій Григорович**, водій-електромонтер оперативно-виїзної бригади Ярмолинського району електричних мереж **Мігаль Григорій Антонович**, інженер I категорії служби релейного захисту автоматики і контрольно-вимірювальних приладів Департаменту високовольтних електромереж **Мовчан Петро Володимирович**, майстер виробничої дільниці Білогірського району електричних мереж **Мишук Іван Миколайович**, електрик з ремонту повітряних ліній електропередач служби високовольтних ліній Департаменту високовольтних електропередач **Карпак Богдан Михайлович** — нагороджені Почесною грамотою Хмельницької облдержадміністрації; керівнику оперативно-диспетчерської групи Новоушицького району електричних мереж **Козловичу Володимирі Романовичу**, інженеру з організації експлуатації та ремонту розподільчих мереж Кам'янець-Подільського міського району електричних мереж **Сулим Марії Павлівні** — оголошено Подяки Хмельницької облдержадміністрації; директора Дунаєвського району електричних мереж **Поліщука Михайла Андрійовича** та директора ЛОК СП «Яблуневий сад» **Виша Олега Миколайовича** занесено на обласну Дошку Пошани «Кращі люди Хмельниччини».

У відповідності до розпорядження голови Хмельницької обласної ради за сумлінну та плідну працю, високі виробничі досягнення, вагомий особистий внесок у розвиток електроенергетичної галузі Хмельниччини та з нагоди 21-ї річниці Незалежності України начальник Меджибізького цеху централізованого ремонту Департаменту розподільчих мереж **Нечай Віктор Володимирович**, водій-електромонтер оперативно-виїзної бригади Теофіпольського району електричних мереж **Савчук Віктор Васильович**, інженер з організації експлуатації та ремонту розподільчих мереж Хмельницького району електричних мереж **Журавель Майя Іванівна**, штукатури 5-го розряду дільниці господарського обслуговування Департаменту високовольтних електромереж **Семенюк Лариса Василівна** — нагороджені Грамотою Хмельницької обласної ради; старшому майстру з ремонту транспорту Кірасівського району електричних мереж **Канарському Миколі Павловичу**, техніку з експлуатації та ремонту устаткування служби охорони Товариства **Мартинюку Володимирі Григоровичу** — оголошено Подяки Хмельницької обласної ради.

Підбиваючи підсумки роботи Товариства, відзначаючи вагомий особистий внесок працівників у виконанні службових обов'язків і виробничих завдань, високу трудову і виконавчу дисципліну, особистий внесок у розвиток енергетичної галузі та з нагоди відзначення 21-ї річниці Незалежності України, —

НАКАЗУЮ:

1. Виплатити нагородженим одноразову премію...
2. Нагородити Грамотою Товариства ряд працівників (перераховано) і преміювати.
3. Оголосити Подяку Товариства ряду працівників (перераховано) і преміювати.

Генеральний директор О.Л. ШПАК

● Враження

«ДЖЕРЕЛЬЦЕ» в моєму серці

Здається, як одна мить промайнули 16 днів у «Джерельці». Уже майже півтора місяця я вдома, а все згадую наш перший загін, моїх нових подруг — Настю, Машу, Вероніку, Віку... Їх багато, всіх не перелічити.

Згадую, як гуртом брали участь у вечірніх програмах — на дискотеках, у різних конкурсах. Наш загін частенько був першим в усьому. Бо мали ми гарних вожатого і виховательку — Руслана Сергійовича та Анастасію Романівну.

А що вже кожен день, кожна таборова година були насиченими, то й годі казати. Плавання, заняття в гуртках, екскурсія. Про все те дбали старша вихователька Наталя Володимирівна, культорганізатор Олена Дмитрівна, методист Оксана Володимирівна і наш, завжди трохи хмурний, директор Олег Миколайович. А які прикольні були діджей Олександр Сергійович та вожатий Сергій Іванович! Вони завжди чудили на наших спільних заходах.

Правда, я не завжди з'їдала те, що давали в їдальні. Як добавку, котлету чи супчик у мене брали дівчата — я їм охоче віддавала.

Досі сумую за своїм загonom, друзями, за всім «Джерельцем». А щоб веселіше було, — по скайпу зв'язуюся з подружками і разом співаємо таку дорогу нам пісню: «Джерельце, джерельце, ти мрія моя...».

Ми домовилися наступного року знову зустрітись в дитячому оздоровчому таборі «Джерельце».

**Даша ДРОЗД,
вихованка першого загону
другої зміни.**

Від редакції.

За літній сезон у таборі відпочило і оздоровилося понад 700 дітей. Табір підтвердив свій статус одного з найкращих в Україні. А його директора О.М. Віша занесено на обласну Дошку Пошани. Вітаємо!

● Наші подорожі

КРАСА І ЦІЛЮЩІСТЬ ШАЦЬКИХ ОЗЕР

Працівники трудового колективу Городецького РЕМ ПАТ «Хмельницькобленерго» здійснили поїздку до озера Світязь. Завдяки трудовим здобуткам РЕМу, який за показниками роботи в 2011 році зайняв перше місце серед структурних підрозділів Товариства, завдяки адміністрації та профкому ми отримали чудову нагоду здійснити екскурсію до Шацьких озер.

Вранці ми розмістились у комфортабельному автобусі «Мерседес» на 50 місць, який є власністю трудового колективу Товариства, та розпочали свою подорож. І хоча надворі було захмарено та моросив дощик, ми із гарним настроєм слухали розповідь нашого екскурсовода, яка досить змістовно оповідала про Подільський і Волинський край, про історико-архітектурні пам'ятки, про визначні історичні події, Кременецькі гори, про національний парк «Шацькі озера»...

На березі мальовничого Світязя в оточенні розкішного соснового бору розташувався славнозвісний

пансіонат «Шацькі озера». Тут створені всі умови для оздоровлення і відпочинку. І саме у цьому пансіонаті ми поселилися. У пансіонаті лікують захворювання органів дихання. Він має добротний лікувально-діагностичний корпус.

Пансіонат влаштував для нас захоплюючі подорожі живописними місцями Шацьких озер. Світязь був привітним та лагідним, кришталево-чиста вода вигривала під сонячними променями, і погода теж сприяла відпочинку.

До речі, територією Шацького парку пролягає головний європейський вододіл басейнів річок Прип'яті та Західного Бугу. Визначальною особливістю регіону є зосередження великої кількості озер, різних за своїми характеристиками та походженням, що утворюють одну з найбільших озерних систем Європи. Завдяки багатству флори та фауни Шацький національний парк належить до Міжнародної мережі біосферних резерватів — унікальних природних оазисів на нашій Землі.

Побувавши на Шацьких озерах, ми збагатилися не тільки здоров'ям, а й приємними та незабутніми враженнями від цього куточка чарівного Волинського краю.

Висловлюємо вдячність екскурсоводу та водіям. Особлива ж подяка від усього трудового колективу Городецького РЕМ — Генеральному директору Компанії Олександру Леонідовичу Шпаку та профспілковому комітету Товариства.

**Анатолій
ШЕЛЕСТИНСЬКИЙ.**

ДВА ДИВА В ОДИН ДЕНЬ: «СОФІЇВКА» І ВІННИЦЬКИЙ ФОНТАН

11 серпня працівники ПАТ «Хмельницькобленерго» вирушили в екскурсійну поїздку до міста Умань і, на зворотньому шляху — до Вінниці.

Наш автобус «Мерседес» домчав нас до заповідного уманського парку за якихось п'ять годин. Прибувши до «Софіївки», замовили послуги екскурсовода. Від нього почули багато цікавих історій, ознайомилися буквально з кожним об'єктом — пам'ятниками, гротом, водоспадами, композиціями з каміння... На вході можна було придбати не лише карту маршруту з коротким описом всіх основних об'єктів, але й брошури та книги про історію парку, а також різноманітні сувеніри.

Відомий парк «Софіївка» вражає своєю красою, а саме гармонійним поєднанням води, каменя і пишної зелені. У ньому дуже чисте повітря. Цю місцевість не дарма називають казковою країною — наскільки все тут незвичайне, поетичне і прекрасне.

У парку зібрана багата колекція рослин з усього світу, створено каскад озер і водоспадів. Ми були зачаровані дивовижними пейзажами, чудовими фонтанами, вишуканими скульптурами античних богів і богинь...

А на зворотньому шляху ми отримали ще одну естетичну насолоду — від споглядання вінницького світло-музичного фонтану, до речі, найбільшого в Європі. Його унікальність полягає у використанні лазерного проєктора та «екрану» з вод-

Над випуском працювали: Павло ХОРОШЕНЮК, Ростислав БАЛЕМА (комп'ютерна верстка), Андрій СОЛОНІЦЬКИЙ, Лариса ПОЛОНЕВИЧ

З рідного краю черпає НАТХНЕННЯ

У Сервісному центрі ПАТ «Хмельницькобленерго» відкрилася виставка робіт живописця Віктора Трачука.

Віктор Трачук творчо працює з 1975 року. За стилем його роботи суто реалістичні: дається взнаки київська живописна школа з її пильною увагою до обраного мотиву зображення, з прагненням передати не лише ту чи іншу пору року, час доби, а й наповнити краєвиди психологічним забарвленням. Тому в пейзажних та тематичних творах художника можна відчуті і ліричні, і меланхолійні, і радісні ноти. Часом це просто споглядальні краєвиди, відмічені філософськими роздумами.

Віктор Антонович полюбляє мандрувати з етюдником парками і півцями, лісовими стежками, вздовж подільських річок. Там, каже митець, він і черпає своє творче натхнення.

Вл. інф.

У дитячий садок прислали двох солдатів — лагодити електропроводку, після чого діти стали по-чорному лаятися матом. Завідувачка йде скаржитися лейтенантові. Той викликає обох солдатів і суворо запитує:

— Матюкались?

— Ні, товаришу лейтенанте. Рядовий Сидоров паяв дроти, я тримав внизу драбину. Потім розплавлене олово почало капати мені на голову...

— А ти що?

— А я й говорю: рядовий Сидоров, зробіть ласку, не капайте, будь-ласка, розплавленим оловом мені на голову...

Троє чоловіків ведуть суперечку про те, чия професія древніша.

Будівельник:

— Та наша професія найдревніша! Ми ще єгипетські піраміди будували.

Садівник:

— Так куди вже вам!.. Наші фахівці ще Едемський сад насаджували.

Електрик:

— Що ви сперечаєтесь? Ще до того як Бог сказав «Хай буде світло!», у нас уже вся проводка була прокладена!

Електрик говорить хазяйці будинку: — Я знайшов причину того, чому у вас згасло світло! Це — коротке замикання.

Жінка:

— То подовжте його!

**Разом із вами сміявся
Р. ЗАРІЧАНСЬКИЙ.**

Інформаційно-масове видання «Енергія». Реєстраційне св. № 335, серія ХЦ. Засновник ПАТ «Хмельницькобленерго». Газета виходить щомісячно. Адреса редакції: вул. Храновського, 11а, м. Хмельницький, 29016. Редакційна колегія: Вашеняк О. І. (головний редактор), Ковальчук В. В., Ірхін С. І., Савчук В. Ф., Сінкевич Л. В., Полоневич Л. М.

ЕНЕРГІЯ
Газета ПАТ «Хмельницькобленерго»

Прес-служба ПАТ «Хмельницькобленерго»
Тел. 78-78-13, 050-376-1249 • press@oe.ic.km.ua
Друк: ПП Юзвак М. М., вул. Чорновола, 37, м. Хмельницький.
Тел. 74-69-49. Друк офсетний. Обсяг 2 друк. арк.
Наклад 1000 прим. Замовлення №

СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ СЕРТИФІКОВАНІ
ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

